Lietas Nr. C19032914

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Liepājā 2015.gada 9.jūnijā

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Z.Zaiceva
tiesneši L.Vēbere un A.Klaiše
ar sekretāri S.Brūkli

izskatīja atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā civillietu /persona A/ prasībā pret /persona B/ par ceļa servitūta noteikšanu, sakarā ar prasītāja apelācijas sūdzību par Kuldīgas rajona tiesas 2015.gada 28.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar Kuldīgas rajona tiesas 2015.gada 28.janvāra spriedumu noraidīta /persona A/ prasība pret /persona B/ par ceļa servitūta nodibināšanu par labu meža īpašumiem /nosaukums A/, Padures pagastā, Kuldīgas novadā un /nosaukums B/, Padures pagastā, Kuldīgas novadā.

Tiesa novērtējusi, ka prasītājam piederošie nekustamie īpašumi/nosaukums B/ un /nosaukums A/ robežojas ar zemesgabalu /nosaukums C/, /nosaukums D/ un atbildētājai piederošo īpašumu/nosaukums E/.

Tiesa izvērtējusi prasītāja iesniegtos inventarizācijās dokumentus par meža zemēm /nosaukums A/ un/nosaukums B/ un secinājusi, ka meži ir jaunaudze un nekādi ciršanas darbi šajā zemes gabalā nevar būt, izņemot kopšanas cirti atbilstoši Meža likuma 1.panta 17.punktam un atzinusi, ka līdz ar to, nav nepieciešams noteikt servitūtu neesošam ceļam, lai apkalpotu prasītāja meža īpašumu. Tiesa norādījusi, ka atbildētājas lauksaimnieciski izmantojamā zeme samazinātos par 900 kvm.

Atsaukusies uz Civillikuma 1036., 1130., 1135., 1146.panta noteikumiem, tiesa norādījusi, ka no prasītāja paskaidrojumiem izriet, ka ceļš līdz mežam nepieciešams, lai varētu izvest baļķus. Spriedumā norādīts, ka izvērtējot inventarizācijas lietas, tiesa nekonstatē, ka prasītājam tuvāko 40 gadu laikā būtu cērtami koki, līdz ar to, ja tiktu noteikts ceļu servitūts, tas netiktu izmantots pastāvīgi.

Tāpat tiesa ņēmusi vērā Civillikuma 1234.panta nosacījumus un norādījusi, ka hipotekārais kreditors Nordea Bank AB nepiekrīt servitūta nodibināšanai, jo nekustamais īpašums kalpo par nodrošinājumu atbildētājas saistībām pret banku.

Par šo spriedumu apelācijas sūdzību iesniedzis prasītājs, norādot, ka spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka valsts un pašvaldības iestāžu bezatbildības un bezdarbības dēļ izveidoti nekustamie īpašumi /nosaukums A/ un /nosaukums B/ bez piekļuves no sabiedriskā ceļa. Apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka tikai caur atbildētājas īpašumu /nosaukums E/ir iespējams vissaudzīgākajā veidā izveidot piekļuvi pie prasītāja īpašumiem, jo caur šo īpašumu ir visīsākais attālums no sabiedriskā ceļa līdz prasītāja īpašumiem. Norāda, ka ir griezies pie atbildētājas ar lūgumu piekrist ceļa nodibināšanai, taču atbildētājas nesamērīgo noteikumu dēļ vienošanās nav panākta.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka no pārsūdzētā sprieduma redzams, ka tiesnese ir nekompetenta servitūtu lietā, ka tiesa nepienācīgi veikusi faktu un pierādījumu analīzi.

Tā, spriedumā nav norādīts vai prasība ir juridiski pamatota vai nepamatota, nav ņemts vērā, ka prasītājs saviem īpašumiem nevar piekļūt, jo nav ne braucama ne ejama ceļa; tiesnese nav noskaidrojusi kur pieprasītais ceļš darbā atradīsies; tiesa nepaskaidro kādus zaudējumu apmēru servitūta ceļš radīs Nordea Bank AB.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda uz apstākļiem, kuru dēl uzskata, ka nav samērīgi, ka mazākas vērtības (42,90 EUR) dēļ bloķē apsaimniekot daudz vērtīgāku (10963,18 EUR) īpašumu, kā arī potenciālu ieņēmumu 10,08 EUR gadā dēļ bloķē potenciālu ieņēmumu 2576 EUR gadā.

Uzsver, ka, lai īpašumu apsaimniekotu un gūtu ieņēmumus ir nepieciešama piekļuve tieši tad, kad ir aktuāli izvest iegūtos meža sortimentus, atkarībā no cenu konjunktūras tirgū un nepieciešamo apsaimniekošanas darbu veikšanas mežā, kas nesakrīt ar atbildētājas noteikumiem braukt pa īpašumu tikai tad kad nav iesēta labība vai ir sasalusi zeme.

Tāpat apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka spriedumā veikta nepareiza Meža likuma normu interpretācija attiecībā par prasītāja īpašumu apsaimniekošanu, nepamatoti atzīstot, ka tuvāko 40 gadu laikā īpašumos nekādas darbības nav veicamas. Prasītājs norādījis, ka ja šobrīd īpašumos ir nepieciešams veikt tehnoloģisko koridoru izveidošanu, mazvērtīgo koku nomaiņu, koku retināšanu, izgāzto un nolauzto koku savākšanu, papildus koku stādīšanu un visus šos apsaimniekošanas pasākumus var veikt saskaņojot ar Valsts Meža Dienestu.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs lūdz apmierināt prasību un nodibināt braucama ceļa servitūtu par labu īpašumiem /nosaukums B/ un /nosaukums A/pa īpašumu /nosaukums E/200 metru garumā – pa dabā iebrauktu ceļa vietu 100 metru garumā un pa meža zemes krūmāju 100 metru garumā ar platumu 4,5 metri, ierakstot servitūtu īpašuma /nosaukums E/, Padures pagastā zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/

Tiesas sēdē prasītājs prasību un apelācijas sūdzību uzturēja pēc tajā minētajiem motīviem, papildus paskaidrojot, ka, nepieciešams sakārtot jautājumu par piekļuvi savam īpašumam, lai varētu veikt saimniecisko darbību.

Atbildētāja/persona B/ un trešā persona ”Nordea Bank AB” tiesas sēdē neieradās, uz tiesas sēdi aicināti Civilprocesa likuma 56.panta kārtībā.

No atbildētājas /persona B/ saņemts iesniegums ar lūgumu pārcelt tiesas sēdi. ”Nordea Bank AB” nav informējusi tiesu par neierašanās iemesliem.

Ar Kurzemes apgabaltiesas 2015.gada 28.maija protokollēmumu nolemts lietu skatīt pēc būtības, jo lūgumam par tiesas sēdēs atlikšanu nav pievienoti neierašanos attaisnojoši dokumenti, kā arī nav pieteikti nekādi papildus lūgumi vai jauni pierādījumi.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietas materiālus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība apmierināma.

Lietā nepastāv strīds par to, ka prasītājam /persona A/ nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /nosaukums A/, Padures pagastā, Kuldīgas novadā un uz nekustamo īpašumu /nosaukums B/, Padures pagastā, Kuldīgas novadā. Atbildētājai /persona B/ nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /nosaukums E/ Padures pagastā, Kuldīgas novadā. Uz prasības celšanas brīdi un lietas izskatīšanas brīdi apelācijas instances tiesā, saskaņā ar Padures pagasta zemesgrāmatu nodalījumā Nr./numurs A/ esošo informāciju, atbildētājas nekustamajam īpašumam nostiprināta hipotēka.

Tāpat lietā nepastāv strīds par to, ka /persona A/ piederošie īpašumi robežojas ar atbildētājai piederošo īpašumu.

Atbilstoši Civillikuma 1130.pantam servitūts ir tāda tiesība uz svešu lietu, ar kuru īpašuma tiesība uz to ir lietošanas ziņā aprobežota kādai noteiktai personai vai noteiktam zemes gabalam par labu. Konkrētā gadījumā prasība celta par reālservitūta nodibināšanu. Servitūta nodibināšanas mērķis ir labuma došana tā izlietotājam (Civillikuma 1135.pants).

Civillikuma 1135.pants paredz, ka servitūtam jādod labums tā izlietotājam, bet Civillikuma 1231.pants nosaka, ka servitūtu var nodibināt arī ar tiesas spriedumu.

Tiesu praksē (LR AT Senāta spriedumus lietās SKC-320 un SKC-392) vairākkārt izteikts secinājums, ka faktiskais lietojums ir nepietiekams servitūta nodibināšanai. Ir nepieciešams konstatēt, ka servitūta nodibināšana ir nepieciešama, lai tas dotu labumu valdošajam īpašumam ne tikai nejauši vai uz kādu laiku, bet ar savām pastāvīgajām īpašībām.

Tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājs pamatoti lūdzis nodibināt servitūtu, jo viņam nav piekļuve īpašumam un līdz ar to tiek liegta iespēja apsaimniekot īpašumu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kā nodarboties ar saimniecisko darbību, gūt labumu.

Atbildētāja un trešā persona lietā nav norādījuši argumentus vai iebildumus, nav iesnieguši pierādījumus, atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta prasībām, pret prasītāja piedāvātajiem diviem iespējamiem ceļa servitūta variantiem.

Tā, lietā nav iegūti pierādījumi, ka prasītājam pastāv iespēja citādi – pa citiem ceļiem, piekļūt saviem īpašumiem, turklāt no lietas materiālos esošās sarakstes starp prasītāju un atbildētāju izriet, ka faktiski atbildētāja nav iebildusi pret servitūta nodibināšanu, taču pusēm nav izdevies savstarpēji vienoties.

Prasītājs iesniedzis plānotā ceļa servitūta novietojuma divus variantus, tiesas sēdē norādot, ka pirmajā variantā iespējamais ceļš sastāvētu no jau dabā iebraukta 100 m gara ceļa un būtu jāizbūvē vēl 100 m garumā gar krūmāju malu. Otrais ir variants, kuru sākotnēji piedāvājusi pati atbildētāja, šo ceļu būtu jāveido pilnībā no jauna, tas šķērsotu atbildētājas īpašumu pa aramzemi.

Atbilstoši Civillikuma 1139.pantam, servitūta tiesība jāizlieto taisnprātīgi, saudzot pie tam pēc iespējas cita īpašuma tiesību. Proti, no minētās normas jēgas izriet, ka servitūta tiesība jāizmanto tā, lai kalpojošā īpašuma īpašnieka tiesības uz savu lietu tiktu ierobežotas tikai tiktāl, ciktāl šāds ierobežojums ir absolūti nepieciešams. Tiesību zinātnē pausts viedoklis, ka servitūts nevar tikt nodibināts valdošā nekustamā īpašuma īpašnieka ērtības labad (sk. G. Višņakova, K. Balodis. Civillikuma komentāri, Rīga, 1998. 67.lpp.) un šim viedoklim, ņemot vērā servitūta nodibināšanas mērķi un uzdevumu, pilnībā pievienojas Civillietu tiesas kolēģija.

Bez tam tiesas kolēģija ņem vērā, ka pēc savas juridiskās dabas servitūts ir svešas lietas lietošanas tiesība, kas piešķirta servitūta izlietotājam, tad būtiski ir konstatēt nepieciešamību nodrošināt valdošo nekustamo īpašumu ar labumu ne tikai nejauši vai uz kādu laiku, bet ar savām pastāvīgām īpašībām, kas nepieciešamas valdošajam nekustamajam īpašumam, lai tas varētu normāli funkcionēt. (LR Augstākās tiesas Senāta spriedums lietā SKC-32/2010, 2010.gada 10.februāris).

Tiesas kolēģija atzīst, ka ir nepieciešams nodibināt braucamā ceļa servitūtu, jo nepastāv iespēja valdošajos nekustamajos īpašumos iebraukt pa citu ceļu.

Tiesas kolēģija ņem vērā, ka divu prasītāja piedāvāto iespējamo ceļa servitūtu, ar ceļa platumu 4,5 metri, platības, kas skar atbildētājas īpašumu abos variantos sastāda 0,1 ha. Otrajā variantā (lietas 108.lapa) ceļš šķērso kalpojošo īpašumu pa lauksaimnieciski apstrādājamu zemi, tādējādi apgrūtinot tā izmantošanas iespējas paredzētajiem mērķiem.

Savukārt piedāvātajā variantā Nr.1 (lietas 107.lapa) servitūta ceļš ietu pa kalpojošā īpašuma krūmāju līniju, kas, tiesas ieskatā, būtu loģiskāk un saudzīgāk attiecībā pret kalpojošo nekustamo īpašumu, jo netiktu skarta aramzemes daļa. Šāds variants atbilst arī Civillikuma 1158.panta nosacījumiem.

Civillikuma 1234.panta otrajā daļā noteikto, ka, ja uz nekustamo īpašumu guļ hipotēkas, tad uzlikt tam servitūtu, kas aprobežo hipotekāro kreditoru tiesības, var tikai ar viņu piekrišanu.

Attiecībā pret trešo personu, "Nordea Bank AB", tiesas kolēģija atzīst, ka ceļa servitūts, kad ceļš ietu pa kalpojošā īpašuma krūmāju līniju (lietas 107.lapa), nekādā veidā nesamazina kalpojošā īpašuma vērtību.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa nav vispusīgi un objektīvi novērtējusi lietas faktiskos apstākļus, un līdz ar to izdarījusi nepareizus secinājumus. Tiesa savus secinājumus saistījusi tikai ar faktu, ka tuvāko 40 gadu laikā prasītāja īpašumos nav cērtamu koku, neņemot vērā, ka bez koku ciršanas (labuma gūšanas) prasītājam Meža likums un ar to saistītie normatīvie akti kā meža īpašniekam uzliek tādus pienākumus, kā meža kopšana, apsaimniekošana un uzturēšana, līdz ar to secinājums, ka servitūta ceļš netiks izmantots pastāvīgi ir nepareizs.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Līdz ar to no atbildētājas par labu prasītājam piedzenami izdevumi par valsts nodevu pirmās un apelācijas instances tiesā un iepriekš samaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kopā 151,68 EUR.

Iepriekš nenomaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu, pieteikuma sūtīšanu pirmās instances tiesā un apelācijas instances tiesā, kopā sastāda 19,72 EUR, kas atbilstoši Civilprocesa likuma 40., 42.pantam piedzenami no atbildētājas valsts labā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz augšminēto un Latvijas Civilprocesa likuma 8., 68.,97., 193., 430., 432., 434., 204.1.pantiem, Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

apmierināt /persona A/ prasību pret /persona B/ par ceļa servitūta noteikšanu.

Noteikt nekustamam īpašumam /Nosaukums E/ ar kadastra numuru /numurs B/, Padures pagastā, Kuldīgas novadā, braucamā ceļa servitūtu par labu nekustamajiem īpašumiem /Nosaukums A/ ar kadastra numuru /numurs C/, un /nosaukums B/ ar kadastra numuru /numurs D/, Padures pagastā, Kuldīgas novadā, atbilstoši SIA "Latvijasmernieks.lv" Dienvidkurzemes biroja sagatavotajam plānotā ceļa novietojumam zemes vienībā, ceļam jāatrodas koordinātās:

/KOORDINĀTAS/

Piedzīt no /persona B/, personas kods /personas kods/, /persona A/, personas kods /personas kods/, labā tiesas izdevumus 151,68 EUR (viens simts piecdesmit viens *euro* un 68 centi) un valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par tiesas pavēstu piegādi pirmās un apelācijas instances tiesā 19,72 EUR (deviņpadsmit *euro* un 72 centi).

Noteikt /persona B/ 10 dienu termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu, skaitot no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 284,57 EUR apmērā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Z. Zaiceva

Tiesnese L.Vēbere

Tiesnese A.Klaiše

Pilns motivēts spriedums sastādīts 2015.gada 30.jūnijā.

Tiesnese Z.Zaiceva